

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A nagy Caliban...*

Forrás: .....

A Nép

Bp.

(Hely)

1921.9.11

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

A nagy Caliban...

Látogatás Sugár Károlynál — Epizódok a régi „ripacs”-életből —
A „fény” és a „mozdulás” — Sugárék lakása

— A NÉP tudósítójától —

Kint a Hidegkúti-uton, melységes elénk. Bevezet a lakában, egymás tetejére. csendbe borultan, egy kert közepén sába. Egy kicsike szoba, Megállok egy pillanattig áll egy kicsike ház. Azt mondtam ház, nincs négy méter hosszú a kincses könyvhalmaz pedig csak amolyan deszkaalkotmány s talán a szélessége előtt s nézegetni kezdem az egész, mint a nyugati pályaudvar-sincs annyi. De a szoba az egész, mint a nyugati pályaudvar-sincs annyi. De a szoba nál az az újságárusbódé. Mellette egy a padlótól a mennyezetig felásott földdarab, nyolc-kilenc ki-zetig könyvekkel meg-nyokat. Német, angol és francia művészeti és égett, kitaposott kukoricakóréval, hát-rakva. Csak úgy halom- és francia művészeti és rább egy gyepes térség s manyoktól egész az művészettörténeti tanul a kertben egyikét fa. A utolsó regényünkig minden itt van. A mester mellett áll, talán egy ki- csikét büszkébb az arca, mint ren- desen.

— A könyvtáramról beszéljünk ké- asszonya gesztenyefáról leveleket szed, ölébe sőbb. Most ülünk ki ide az udvarra s fogja a levéllyalábot s majd elmondok egyet-mást az én eddigi életemből, — mondja — és már kert egyikeldugott helye ott áll egy asztal a házikó előtt, köze- felé. A hívásra egy pén egy kosár hamvasfűrtű szőlő.

Amíg az édes szemeket csipegetjük, a mester beszámol arról: hogyan élt és mit csinált idáig.

— Nem voltam én mindig a Nemzeti- nek a tagja. Egész alacsonyan kezdtem. Lent a legsötétebb ripacsok között. Vándoroltam én is helyről-helyre s ha jött a «mozdulás» nekem is főtt a fejem, hogy miből fizetem ki nyolcvanöt kraj- cár adósságomat. Sokszor négyen-öt- en voltunk egy társulatban: azok közül is az egyik igazgató, a másik a felesége, a harmadik és negyedik annak két leánya, no és én. A fizetést akkorjában naponta kaptuk. «Maidling»-nak ne- veztük ezt s a nagysága attól függött,

Sugár Károly a Viharban

(Pérelly Imre rajza.)

hányan voltak, aznap a színházban. A bevételből a direktor fedezte a kiadásokat, a többit meg szétosztottuk magunk között. Tizenhatszáz krajcár jutott fejenként. Bizony, így éltünk valamikor Nagy Albert igazgatósága alatt.

— Egyszer, emlékszem, már három napja nem ettem semmit, nem volt már mit csinálnom, bementem a direktoromhoz s előadtam neki, hogy éhes vagyok, s pénzt kérek. Tudniillik azokban a napokban olyan kevesen jöttek az előadásokra, hogy nem jutott egy krajcárnyi «maidling» sem. Az igazgató elképedve azt felelte rá: «De kérem, kedves kartárs ur, hiszen a multkorjában adtam».

— A legforróbb vágyam, mindig az volt, hogy amikor be lépek a színpadra «fényt» kapijak. Ez vidéken csak az igazgató feleségének dukál. Az egész «fény»-eljárás a következő volt: volt egy petroleum lámpánk s ráerősítve egy fényes bádogtányér, reflektor-szerűen meghajlítva. Ezzel az instrumentummal a kezében állott az ügyelő a kulisszák mögött. Várták amíg a direktor feleségének a jelenése iátt. Abban a pillanatban amikor a direktorné a színpadra lépett kiadták hátul a színpalak mögül a vezényszót: «fényt!» A direktorné alakja — mellesleg mindig naivát játszik — égi glóriába borítva mozgott a színpadon ide-oda.

— Mondom ez volt a legnagyobb ambícióm idáig, de még eddig nem volt részem ebben a boldogságban. Talán

majd ezután kapok fényt én is.

— Mester, az előbb azt mondta, hogy «mozdulás», mit jelent az a szó?

— Ez a szó terminus technikus annak, amikor a vándorszínészcsapat egyik faluból a másikba indul. A ripacsok leborzalmasabb napja. Kocsimába, ide, oda, beadósodva sötétben néznek a jövő elé ha közeleg a mozdulás. Aztán ha mindenki elintézte a maga nagyon is függő ügyeit: a társaság gyalogszerrel utnak indult, míg olyan községre nem talált, ahol a direktor szerint érdemes lesz egy-két hétre letelepedni. Felütik majd a községházán a tanyát s kezdődik előlről az egész.

— Valahogy azonban azt ne gondolja, hogy én jobb vidéki társulatnál voltam. Nálunk az előadás a következőképpen ment: a titkár kihordta a színpalokat, kölesönkérte a szolgabíró két foteljét, vagy a helybeli fináncoktól a dolmányukat s aztán az előadás előtt öt perccel megjelent az öltözőjében, frakkot huzott s mert cipője nem volt, a frakknadrágra egy sáros csizmát és játszott mint egy Isten az éppen műsoron lévő francia bohózatban.

— Egyszer emlékszem az egész *Ocskay brigadéros*t finánczubbonyokból állítottuk ki. Rákózin a szemlésznek a zubbonya volt...

— És mégis, higgye el, nagyon sajnálom azt az életet. Ott lehetett igazán csak ambícióval dolgozni. Ha az ember nem kapta meg azt a szerepet, amely

ben éppen játszani akart, összepakolta az egész vagyonát, (négy darab gailért) s öt perccel az előadás előtt «meglépett». Hyenkor aztán legközelebb, ahol falut ért, szavaló estét rendezett, a belépődíjakból beszédett harmincyolc krajcáron megebédelt s ezt folytatta mindaddig, amíg egy másik vándortársulatra nem akadt. Persze az ilyen társulatok férfi tagjai valamennyien ivásra adják magukat. Én is valamikor nagyon sokat ittam... Most már semmit sem iszom. Közben hadifogságban voltam, ölbányákban dolgoztam két évig. Aztán hazajöttem s szerződtem a Nemzeti Színházhoz. Izaz.

közben még tojáskereskedő is voltam.

— Most hát itt vagyok a Nemzetinél. Bizony tavaly még a fizetésünkől csak koplalni tudtunk. Tizenhatezer korona évi fizetésem volt...

— Miért nem ment át Mester más színházhoz, a magánszínházak tudtommal sokkal jobban fizetnek?

— Hívtak. A Vígyszínház is hívott, de a Nemzetit nem hagyom ott. Itt az ember ha pénzt nem is, de legalább szerepet kap.

— Legnagyobb sikerem idáig a *Vihar* ban volt. Ma este azt játszom, ha kedve van, jöjjön és nézze meg.

Megigérem neki, majd megkérem, mutassa meg a könyvtárát.

— Nem sokat fog látni belőle, csinálatnék könyvszekrényt, de nem fér be ebbe a diszes lakásba.

Most veszem csak igazán szemügyre az egész lakást. Nedves, penészes, sötét. Hideg. A szél úgy fúj rajta keresztül, ahogy akar. «onkivül az egész szoba (egy szobáj van) akkora, hogy egyetlen heverő nyon kívül semmi más bútordarab nem fér be. Az asztal, a székek, a könyvek egy része kint áll: a nyitott tornácon... Az ember keze ökölboszorul, ordítani szefetne: lakáshivatal, lakáshivatal, vagy ti, összes illetékes fórumok, hát hogyan lehet az, hogy a magyarság egyik legnagyobb művésze ilyen lakásban nyomorog. Hogyan engedhetitek azt, hogy annak, aki esténként lelke összes kincseit két kézzel dobálja a földkérd, ne legyen egyetlen nyugodt óráta biztosító lakás, s hogy a felesége s a kislia betegem egy ilyen, mindenki által elkerült nyomoruságos zugban éljen!

A kis fiu kijön közénk, könyv van a kezében: a fizika történelme. A papája elveszi tőle:

— Kicsi szívem, majd adok egy másikat, azt majd szabad lesz eltérni!

